

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

Feltbestemmelse af Buskrørsanger (*Acrocephalus dumetorum*) om foråret

HAANING I FELTEN Buskrørsangers latinske "efternavn" er *dumetorum*. Oversat betyder det "krat", og det er præcis, hvor man skal finde den. Det er typisk på steder, hvor man også kan finde Kærsanger, f.eks. i pilebuske og hyldebuske og ofte i forbindelse med rørskov og små kanaler, små lavninger og ådale, men ikke nødvendigvis på lokaliteter med våd bund. Det tegner i år til at blive det bedste år for arten herhjemme, og denne artikel er en guide til hvilke karakterer, du bør lægge vægt på, hvis du står overfor en mistænkt Buskrørsanger.

Siden årets første fund af Buskrørsanger den 22. maj på Mandø er der registreret omkring 18 individer i Danmark.

Dermed har 2020 allerede opnået status som det hidtil bedste år herhjemme (hvis alle fund godkendes af SU), idet det foregående topår var 2014 med 15 ex., 2008 med 5 ex. samt både 2003 og 1992 med 4 ex. (ifølge [Netfugl](#)).

45 af de 71 hidtil godkendte danske fund er fundet i juni, så der skulle være gode chancer for, at flere bliver fundet, og hvem ved, måske bliver det af dig?

Derfor denne feltbestemmelsesguide til inspiration til spændende dage i felten. Bemærk at Feltuds satsning Operation Overshooter er startet i dag, og fortsætter gennem hele denne weekend, så opsøg gerne

Operationen, da der helt sikkert bliver fundet en række spændende fugle i den forbindelse, måske endda Buskrørsanger... Læs mere om Operation Overshooter [her](#).

Buskrørsanger, Vestvolden, Brøndbyvester den 15. juni 2012. Bemærk den køligt gråbrune oversidefarve, den meget lyse underside uden varme farver, den kontrastløse vinge, hvor centrene i tertiærerne ikke er afstikkende mørke, samt den korte håndsvingfjersprojektion der kun udgør 50-60% af tertiærernes længde. Foto: Helge Sørensen

Langt de fleste Buskrørsangere bliver om foråret enten fundet på sangen eller i forbindelse med ringmærkning. Derfor er det som kratlusker vigtigt at have godt styr på Buskrørsangers sang, men også at have godt styr på sangen fra arter som Kærsanger og Gulbug samt Sydlig Blåhals, der ganske givet kan bidrage til en fejlbestemmelse. Buskrørsanger er i høj grad en nat- og formiddagssanger, men det er ikke usædvanligt at den synger regelmæssigt i alle dagtimerne. Det samme gælder for kærsanger. Gulbug synger ikke så ofte om natten, men det kan ske. Sydlig Blåhals synger på dette sene tidspunkt i ynglesæsonen udpræget om natten og kun sporadisk om formiddagen (min oplevelse).

Forskelle i de forskellige sanges opbygning er svær at læse sig til. Her handler det meget om at få erfaring ude i felten samt ved at træne ved at lytte til sangene på f.eks. hjemmesiden [Xeno-Canto](#), men som tommelfingerregel gælder det, at Kærsanger har en meget speedet sang i højt tempo, mens Buskrørsangers sang er meget mere rolig og adstadig i tempo med brudte toner og karakteristiske klare og høje tre-tonede fløjt.

Gulbug har også en sang i højt tempo, men den indeholder nogle karakteristiske nasale toner, der lyder ret mekaniske, hvor nogle får associationer til legetøjs Star Wars laser-geværer. Disse karakteristiske lyde kan måske overtolkes til at stemme med Buskrørsangers 3-tonede fløjt.

Sydlig Blåhals har en adstadig og lettere brudt sang, der også indeholder 2-3-tonede fløjteagtige toner, der tillige kan overtolkes i retning af Buskrørsanger.

Alle fire sange indeholder, eller kan indeholde, imitationer, men Kærsanger og Buskrørsanger er de dygtigste til at gøre det. Man kan også høre kærsangere, som synger i et ret langsomt tempo, og disse kan selvsagt forvirre. Som regel kommer der dog indslag af hurtige, speede sekvenser, hvilket afslører dem.

Står man med en mistænkt Buskrørsanger, er det derfor min opfordring, at man får sangen optaget enten ved hjælp af sin telefon eller ved hjælp af videofunktionen i sit kamera. Det kan blive afgørende for, at din Buskrørsanger i sidste ende kan blive godkendt af Sjældenhedsudvalget til at figurere på listen over danske fund.

Jeg vil også opfordre til at træne inden du tager i felten på fuglesangene ved at gennemlytte forskellige optagelser på f.eks. xeno-canto.

Herunder er der links til forskellige typiske sange fra Buskrørsanger, Kærsanger, Gulbug og Sydlig Blåhals:

[Buskrørsanger](#)

[Kærsanger](#)

[Gulbug](#)

[Sydlig Blåhals](#)

Buskrørsangers kald er et sylvia-agtigt smækkende "Tjek" med en lidt "smaskende" lyd. Kærsanger har et lignende kald, der ikke er smaskende. I stedet mere opfatter man det mere "rent" som et "Tek". Rørsanger kan kalde med et grødet og hæst "Tjæ", der slet ikke ligner et sylvia-agtigt kald. Der er således god grund til at tjekke op på en "Acro" (en Acrocephalus-sanger) med et sylvia-agtigt kald!

Karaktermæssigt er det ikke relevant at behandle Buskrørsanger i forhold til hverken Gulbug eller Sydlig Blåhals. Dertil er arterne for forskellige. Derimod ligner Kærsanger, Rørsanger og Buskrørsanger meget hinanden, men har man fokus på de rette karakterer, er det ikke meget svært at bestemme buskrørsanger fra de to andre, selv hvis bestemmelsen ikke bakkes op af sang, hvis observationsforholdene er gode.

Buskrørsanger er altid køligt farvet, uden varmt farvede flanker og overgumpen opfattes som regel som samme farve som ryggen, eller måske lidt lysere. Buskrørsanger virker med andre ord mere gråbrun på oversiden og med hvidere underside i forhold til både Kærsanger og Rørsanger. Buskrørsanger er langnæbbet som Rørsanger. Øjenbrynsstriben er klar og tydelig foran øjet, og så er vingen kort, hvor håndsvingfjersprojektion blot er 50-60% længde i sammenligning med tertiærernes længde. Det giver et indtryk af en mere rundet vinge i forhold til de to andre arter. Rørsanger og Kærsanger har til gengæld en lang håndsvingfjersprojektion, der er af samme længde som tertiærerne, og de har desuden en ret kontrastrig vinge, hvor tertiærernes centre er afstikkende mørke og håndsvingfjerens spidser er tydeligt hvide. Hos Buskrørsanger er vingen derimod nærmest kontrastløs, hvor centrene i tertiærerne ikke er afstikkende mørke, og spidserne på håndsvingfjerene ikke er afstikkende hvide.

Se desuden forskelle og hvilke karakterer man bør fokusere på, på de tre arter nedenfor.

Buskrørsanger, Skagen den 3. juni 2020. Bemærk den distinkte øjenbrynsstribe mellem næb og øje (rød pil), det lange næb (grøn pil), den kølige gråbrune overside, kun med svagt lysere overgump (lilla pil), de næsten kontrastløse tertiærer (blå pil), den korte håndsvingfjersprojektion der kun udgør 50-60% af tertiærernes længde, samt at håndsvingfjerens spidser ikke er tydeligt hvide (gul pil), den lyse bug uden varme farver (orange pil) samt at benene er ret mørke (brun pil). Sammenlign karaktererne med Kærsanger og Rørsanger nedenfor. Foto: Henrik Haaning Nielsen

Kærsanger, henholdvis Kongemose, Store Åmose den 26. maj 2016 (t.v.) og Ringfenner den 13. juni 2019 (t.h.). Bemærk hvor forskellig opfattelse man kan få af farver alt efter lys og kameraets eksponering! Øjenbrynsstriben er hos kærsanger ret diffust aftegnet mellem næb og øje (rød pil), oversidens farve er ret varmt brun med en lidt lysere overgump (lilla pil), flankerne er varmt farvede (orange pil), tertiærerne er kontrastrende til oversiden på grund af tydelige mørke centre (blå pil), håndsvingfjersprojektion er lang - 100% af tertiærernes længde - og håndsvingfjerens spidser har tydelige hvide kanter (gul pil). Desuden er benfarven ret lys (brun pil). Foto: Henning Larsen (t.v.) og Vagn Gjerløv (t.h.).

Rørsanger, henholdsvis Holløse Bredning den 18. maj 2007 og Krankesjön, Skåne den 21. maj 2009. Bemærk at oversidefarven er varmt brun med en tydeligt varmere overgump (lilla pil), at flankerne er varmt farvede (orange pil), at tertiærerne er kontrasterende på grund af tydelige sorte centre (blå pil), at håndsvingfjersprojektionen er lang - 100% i forhold til tertiærernes længde - og at håndsvingfjernes spidser har tydelige hvide kanter (gul pil), at øjenbrynsstriben er ret distinkt foran øjet, og at næbbet er langt (rød pil) samt at benene er ret mørke (brun pil). Fotos: Helge Sørensen

Husk at Buskrørsanger er SU-art, der skal behandles af Sjældenhedsudvalget. Dokumentér og beskriv derfor din observation af Buskrørsanger så grundigt som muligt, hvis du er så heldig at finde en.

Endnu en gang stor tak til Helge Sørensen for at levere billeder prompte, når jeg spørger om hjælp. Det er også Helge der har leveret forsidebilledet. Også tak til Henning Larsen og Vagn Gjerløv for at lægge billeder af kærsanger op på DOFbasen således, at jeg kan illustrere disse online artikler på Pandion.

 Dato:
05. 06. 2020

 Skrevet af:
Henrik Haaning Nielsen

 Fotos af:
Helge Sørensen
Henrik Haaning Nielsen
Henning Larsen og Vagn Gjerløv

 Emner:
FELTBESTEMMELSE

 Tags:
ACROCEPHALUS DEMETORUM, BUSKRØRSANGER, FELTBESTEMMELSE, FORÅR, HIT, KÆRSANGER, RØRSANGER, TWITCH